

RAADSVRAGEN MET ANTWOORD

Nummer	:	377-64
Onderwerp	:	fysiek dan wel digitaal vergaderen
Portefeuillehouder	:	drs. K.S. Heldoorn
Datum	:	22 april 2020

Beantwoording van de vragen van de fracties van de VVD en WaterlandNatuurlijk aan de burgemeester (ingezonden 19 april 2020):

In verband met de bestrijding van het coronavirus is het verboden om samenkomsten te organiseren. Uitdrukkelijk zijn van dit verbod uitgezonderd vergaderingen van de gemeenteraad. Net als de Tweede Kamer kan dus de gemeenteraad bijeenkomen, mits de aanwezigen daarbij te allen tijde ten minste 1,5 meter afstand van elkaar houden. Met ingang van 9 april 2020 is echter ook tijdelijke wetgeving in werking getreden die het mogelijk maakt om, in afwijking van de Gemeentewet, vergaderingen van de gemeenteraad te beleggen in een digitale omgeving. Onze fracties hebben begrepen dat de burgemeester, als voorzitter van de raad, geen principieel tegenstander is van het digitaal laten vergaderen van de gemeenteraad en wellicht zelfs een voorstander. Naar aanleiding hiervan leven bij onze fracties de volgende vragen.

Vraag 1

Uitdrukkelijk is de maatregel om het digitaal vergaderen van de gemeenteraad mogelijk te maken geïntroduceerd als een *tijdelijke* maatregel, voor zolang gemeenteraden geheel niet of niet op een goede manier fysiek bijeen kunnen komen. 'Indien fysieke aanwezigheid wel mogelijk is, hoort die plaats te vinden – de openbare fysieke vergadering van de volksvertegenwoordiging is en blijft immers het uitgangspunt', zo laat de minister in zijn toelichting op het wetsvoorstel weten, 'maar dit is onder de huidige omstandigheden niet altijd en overall goed te organiseren.' Onze fracties constateren dat het in de raadzaal van de gemeente Waterland mogelijk is om fysiek te vergaderen met inachtneming van de voorgeschreven eis van 1,5 meter afstand (bijvoorbeeld door aan de raadstafel per agendapunt één persoon per fractie te laten plaatsnemen en de overige aanwezige raadsleden te positioneren op de publieke en perstribune).

Is de burgemeester met ons van mening dat het gelet op deze feitelijke vaststelling onwenselijk is om in Waterland een digitale raadsvergadering te beleggen? Zo ja, kan de burgemeester toezeggen dat hij geen digitale raadsvergadering zal uitschrijven? Zo niet, welke argumenten heeft de burgemeester om te rechtvaardigen dat de raad digitaal in plaats van fysiek bijeenkomt?

Antwoord (inleiding)

Voordat ik de vragen specifiek beantwoord, wil ik deze graag inleiden met het volgende.

Nederland is getroffen door een crisis die zijn weerga niet kent. Het besmettelijke coronavirus maakt vele slachtoffers. Mensen worden ernstig ziek. Velen liggen lange tijd op de intensive care, lopen blijvend letsel op of overlijden. Ook in onze gemeente zijn slachtoffers onder inwoners te betreuren. Middels een "intelligente" lockdown stelt onze regering alles in het werk om het besmettingsgevaar in te dammen. Dat brengt beperkingen in de vrijheid van mensen mee die niet te vergelijken zijn met welke situatie na WO II dan ook. De strenge maatregelen van het kabinet worden door de voorzitters van de Veiligheidsregio's

uitgevoerd middels een noodverordening. Zogenaamde GRIP 4 situaties komen in Nederland nauwelijks voor, laat staan zo lang. De consequenties zijn voor velen niet te overzien voor wat betreft de emotionele, sociale en economische schade. Er is in de Nederlandse samenleving draagvlak voor deze zware maatregelen. Mensen zien en voelen de noodzaak. De regering en onze minister-president in het bijzonder, roept mensen steeds weer op alles te doen wat in hun vermogen ligt om de verspreiding van het virus tegen te gaan. Zijn oproep motiveert velen om zoveel mogelijk thuis te blijven en alleen als het echt niet anders kan naar buiten te gaan en dan de voorgeschreven hygiënische maatregelen in acht te nemen.

Tegen deze achtergrond heeft de minister van BZK met spoed de “Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming provincies, gemeenten, waterschappen en de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba”, in procedure gebracht. In Nederland zijn geen plannen en wordt ook geen discussie gevoerd over het mogelijk maken van digitaal vergaderen door gemeenteraden. Deze wet is slechts tot 1 september van kracht (als de situatie daar aanleiding toe geeft kan deze steeds twee maanden bij Koninklijk besluit worden verlengd) en alleen in het leven geroepen als één van de maatregelen om besmetting met het coronavirus tegen te gaan. De minister geeft in de memorie van toelichting aan: *“Het coronavirus brengt beperkingen met zich die invloed hebben op het houden van vergaderingen. De oproep is om in het belang van de volksgezondheid niet bij elkaar te komen, tenzij dit strikt noodzakelijk is, met het oog op de besluitvorming en met inachtneming van de richtlijnen van het RIVM.”*

Voor colleges van B&W, GS en DB's van waterschappen bestaan voldoende mogelijkheden om het niet fysiek bijeenkomen op te vangen, zoals digitale beraadslaging en stemming en het gebruik van bestaande mogelijkheden voor mandaat. Ook het college van B&W van Waterland vergadert al enige tijd uitsluitend digitaal. Voor gemeenteraden en provinciale staten ligt dit anders. Deze organen mogen weliswaar digitaal beraadslagen, maar niet besluiten. Deze wet biedt tijdelijk de mogelijkheid om besluitvorming in raden en staten mogelijk te maken:

“Om in de huidige uitzonderlijke situatie waarbij fysieke aanwezigheid tijdens vergaderingen slechts (zeer) beperkt mogelijk is, toch de continuïteit van het bestuur en de rechtmatigheid en democratische legitimatie besluitvorming te kunnen waarborgen, wordt in deze wet tijdelijk voorzien in de mogelijkheid om digitaal besluiten te nemen door de volksvertegenwoordigende organen via videoconference”.

Mogen raadsvergaderingen alleen digitaal plaatsvinden als het fysiek onmogelijk is om 1,5 meter afstand te houden. Nee, dat is niet zo.

De memorie van toelichting zegt daarover:

“Bovendien willen veel volksvertegenwoordigingen het goede voorbeeld geven en heeft de regering begrip voor volksvertegenwoordigers en ambtenaren van decentrale overheden die gevoelens van onveiligheid ervaren bij het deelnemen aan of faciliteren van een vergadering die fysieke aanwezigheid vraagt. Voor de periode dat dit niet zo is, moet de besluitvorming van volksvertegenwoordigende organen op andere wijze mogelijk zijn. De keuze tussen een vergadering waar fysiek of digitaal bijeengekomen wordt, ligt in eerste instantie bij de voorzitter, die de oproep voor de vergadering doet. Het ligt in de rede dat hiervoor overleg plaatsvindt in het presidium of de agenda commissie, wat nu ook gebruikelijk is voordat de oproep uitgaat.”

De tijdelijke mogelijkheid tot digitaal vergaderen is geen aanloop naar een principiële discussie over digitaal vergaderen door vertegenwoordigende organen in Nederland. Het is alleen gedurende de periode dat er gevaar is voor besmetting met het coronavirus van kracht. Inmiddels heeft de regering de (meeste) maatregelen verlengd tot 20 mei en heeft zij nog eens benadrukt hoe belangrijk het is om vol te houden.

Antwoord vraag 1

In het licht van het bovenstaande, beantwoord ik vraag 1 als volgt. De keuze voor digitaal vergaderen is aan de Raad van de gemeente Waterland. Als de meerderheid van het presidium, in haar hoedanigheid van agenda commissie, voorstelt om de vergadering van 7 mei digitaal te willen houden, zal ik de Raad daartoe uitnodigen. Dan nog is het aan de Raad om op 7 mei daarover te beslissen. Het fractievoorzitters overleg kan geen besluiten namens de Raad nemen.

Vraag 2

De tijdelijke wet is nadrukkelijk een tijdelijke afwijking en is niet bedoeld om afbreuk te doen aan het principiële uitgangspunt dat de belangrijkste besluitvorming plaatsvindt in een openbare fysieke vergade-

ring van de decentrale volksvertegenwoordiging, anders dreigt de bijzondere positie van deze organen en hun leden weg te vallen', zo lezen wij in de toelichting van de minister.

Onderschrijft de burgemeester dit standpunt van de minister? Zo ja, is de burgemeester met onze fracties van mening dat tijdens een digitale vergadering van de gemeenteraad, mocht deze onverhoopt worden uitgeschreven, uitsluitend onderwerpen aan de orde zouden moeten komen die echt niet kunnen wachten én waarover tussen de verschillende fracties geen wezenlijk verschil van mening bestaat? Zo niet, welk van de minister afwijkende standpunt neemt de burgemeester op dit punt dan in?

Antwoord vraag 2

De minister doet geen uitspraak over de onderwerpen die in een digitale raadsvergadering aan de orde zouden moeten komen. Daarover gaat de Raad.

Vraag 3

Fysieke aanwezigheid tijdens een vergadering is van groot belang voor het democratisch proces. De dynamiek van een debat dat fysiek wordt gevoerd is wezenlijk anders van aard dan een debat dat wordt gevoerd met mensen die thuis achter hun computer naar een schermje zitten te staren. Via de computer met velen hoofden in beeld vergaderen leidt tot een verschraling van het debat dat juist in scherpte zou moeten kunnen worden gevoerd.

Is de burgemeester met onze fracties van mening dat een debat dat fysiek wordt gevoerd in de politieke arena van de gemeenteraad altijd mogelijk moet zijn bij politiek gevoelige onderwerpen en dat tijdens een digitale vergadering van de gemeenteraad uitsluitend onderwerpen aan de orde zouden moeten komen die echt niet kunnen wachten en waarover tussen de verschillende raadsleden geen wezenlijk verschil van mening over bestaat? Zo niet, waarom niet?

Antwoord vraag 3

Ik deel de motivatie van de Minister om tijdens zo'n grote wereldwijde epidemie van een gevaarlijk virus, tijdelijk digitale besluitvorming door vertegenwoordigende organen mogelijk te maken.

Vraag 4

Gelet op de urgentie: zou de burgemeester deze vragen willen beantwoorden uiterlijk woensdag 22 april 2020, 17:00 uur?

Antwoord vraag 4

Ja.